

Največ naprav v Sloveniji ima vsaj dve fazi čiščenja – mehansko in biološko –, le desetina jih ima najvišjo stopnjo čiščenja, pa še to večinoma v velikih, do okolja odgovornih podjetjih in v krajih, ki jim je zaradi visoke stopnje degradiranosti uspelo načrpati dovolj evropskega denarja. Tako denimo na dobro urejenih od-

lagališčih odpadkov svoje izcedne vode pred izpustom v kanalizacijo prečistijo, saj s tem razbremenijo končno čistilno napravo. Ljubljanski center za ravnanje z odpadki je takšno napravo vgradil šele pred petimi leti, marsikje pa so odlagališča še tako neurejena, da izcednih voda niti ne zbirajo, ampak se te brez nadzora cedijo na vse strani.

Poletni pomor rib v Črnem potoku

Občasno lokalno po Sloveniji še vedno prihaja do akutnih onesnaženj in posledičnih pomorov rib. V začetku letošnjega avgusta je v Črni potok, ki se izliva v Logašnico, izteklo od 1000 do 2000 litrov sredstva za impregnacijo lesa, ki vsebuje zelo strupene fungicide, insekticide in borovo kislino. Posledica je bil pomor rib, potočnih rakov in drugega življa v reki. Ker pa vode iz Logašnice ponikajo ter se pretežno stekajo v podzemno Ljubljano, biolog Gregor Aljančič, vodja jamskega laboratorija Tular, opozarja, da bo onesnaženje imelo dolgotrajne posledice tudi za populacijo človeških ribic na odseku do izvirov Ljubljane pri Vrhniku.

Strupi, ki so se iztekli v reko, so namreč težko razgradljivi in se bodo usedali v sediment, od tam pa se bodo ob vsakem višjem vodostaju izločali v vodo. Nato bodo skozi tanko kožo človeških ribic prehajali v njihove organe ter se tam kopičili. Ko bo koncentracija dosegla kritično mejo, se bo populacija človeških ribic zelo verjetno zmanjšala, kar se lahko zgodi šele čez nekaj let. Brez dvoma pa so strupi nemudoma pomorili del ličink in mladičev, ki so neprimerno bolj občutljivi. Izguba ene generacije zarodka ima lahko pri živalih s tako dolgim razmnoževalnim ciklom izjemen vpliv na celotno populacijo.

Pri tovrstnih močnih onesnaženjih strokovnjaki opozarjajo na pomen dolgoročnega monitoringa. Onesnaženje se namreč ne konča z odstranitvijo mrtvih živali.

Pomor rib v Črnem potoku ANDREJ LUPINC/RIBIŠKA DRUŽINA VRHNIKA

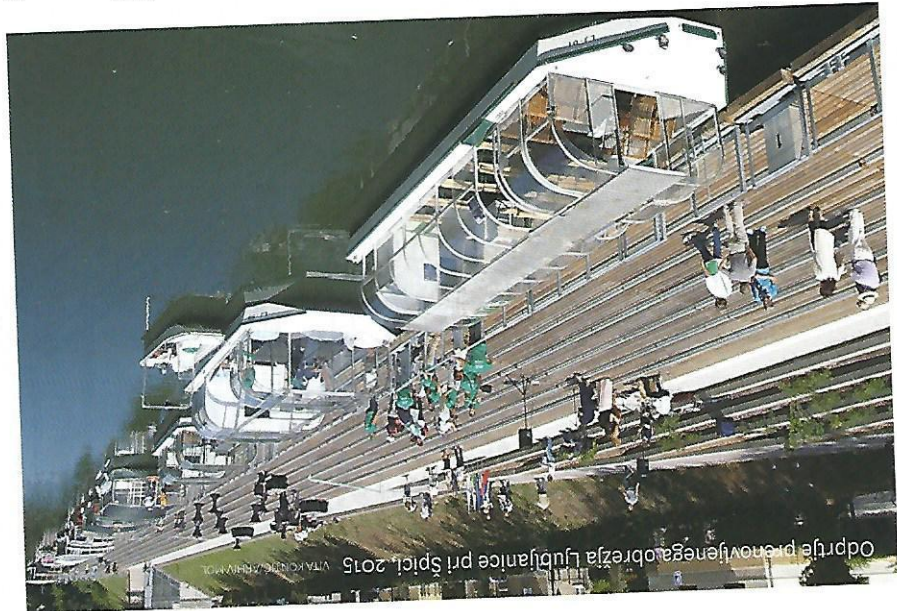

Samočistilna zmožnost rek

Ta je odvisna od mnogih dejavnikov: povprečnega pretoka, temperature, strmca, kamninske podlage, letnega časa ... Ljubljana ima zmerne regeneracijske in nevtralizacijske sposobnosti, medtem ko imajo najslabše samočistilne zmožnosti reke na severovzhodu in jugozahodu Slovenije.

OHLADITEV V LJUBLJANICI?

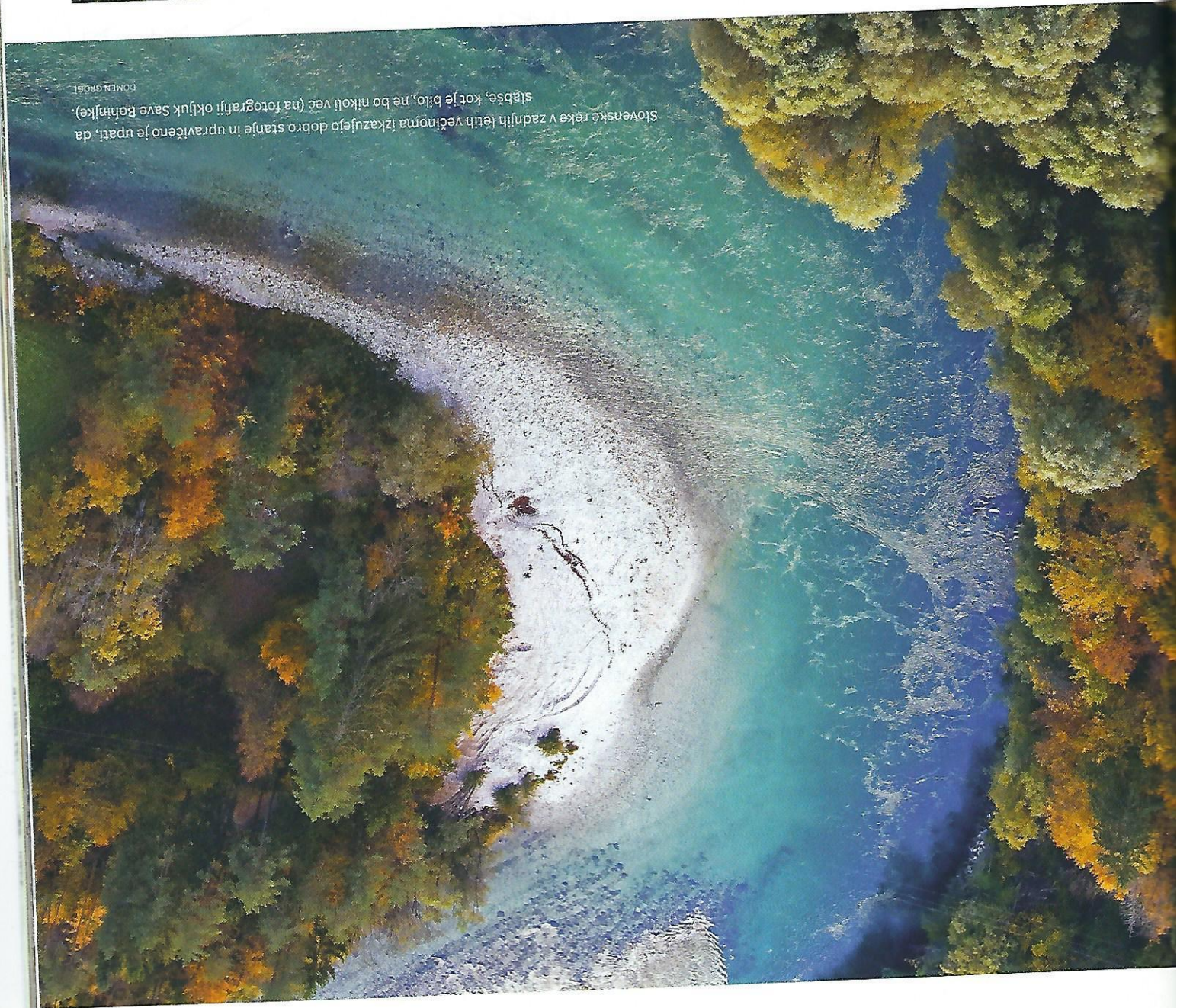
Kljub omenjenim ukrepom bi na kakovost Ljubljane vplivale predvsem gorvodne čistilne naprave. Občina Log - Dragomer je nima, gotovo pa bo h kakovosti Ljubljane prispevala čistilna naprava, ki deluje na Vrhniku, in tista, ki bo konec leta začela obratovati v Borovnici. Bistveno pa bi k ponovnemu kopanju v Ljubljani prispevalo izgrajeno kanalizacijsko omrežje na Rakovi jelši. Čeprav tega intenzivno gradijo, zaradi težav z legalizacijo objektov napredujejo počasi, Ljubljana pa ob letnih monitoringih še vedno izkazuje čezmerno

Odprtje prenovljenega obrežja Ljubjanice pri Spicli, 2015
VITA KOPALNICA ZNIVANCI

h slovesnem odprtju prenovljenega obrežja Špice je ljubljanski župan sicer napovedal, da bodo tukaj po šestdesetih letih poleg psov in rac spet varno čofotali tudi kopalci. Leto 2017 verjetno ni prav realna možnost, a zna biti, da bodo slovenske reke vsaj za silo očiščene še v tej polovici stoletja. Še posebno kmalu se to zna zgoditi, če bo Evropska unija uvedla kupovanje okoljskih odpuštkov tudi za onesnaževanje rek, kot jih je že uvedla za onesnaževanje ozračja. Navsezadnje so negativne denarne spodbude najbolj boleče, a tudi najučinkovitejše. ❧

onesnaženost z bakterijami fekalnega izvora.

Slovenske reke v zadnjih letih večinoma izkazujejo dobro stanje in upravičeno je upati, da slabše, kot je bilo, ne bo nikoli več (na fotografiji: oključ Save Bohinjke).
BOMEN GRISL